

Momenteel is het aspergeseizoen aan de gang. Luc Lavrijsen is ervan overtuigd dat het rustgewas, dat hij dit voorjaar inzaait, een meerwaarde is voor zijn bodem, maar ook voor de natuur en zijn imago.

© MARCO MERTENS

Aan de slag met diverse ecosysteemdiensten

Iedereen die deze zomer passeert aan de hoevewinkel van aspergeteler Luc Lavrijsen uit Herk-de-Stad zal onder de indruk zijn van de bloemenweelde. Luc zaait sinds vorig jaar bloemenstroken in functie van het project 'Duurzame producten uit het Limburgs landschap'. Dit jaar kiest hij voor 8 ha faunavriendelijke teelten. Los van het project legt hij sinds enkele jaren ook zelfplukvelden aan met bloemen en pompoenen.

Jerome Rops, Boerennatuur Vlaanderen

Luc en zijn vrouw Sofie experimenteren al een tijd met diversificatie en alternatieve inkomsten binnen hun bedrijf.

Stap voor stap

De hoevewinkel, die al ruim 30 jaar bestaat, is verder gegroeid en uitgebreid in assortiment. Hij is enkel open in het asperge- en grondwitloofseizoen en wordt dan uitgebreid met diverse lokale producten van collega-landbouwers.

Voor veel mensen is het bezoeken van een hoevewinkel vaak de enige manier om met de landbouwer in contact te komen. Dit zette Luc en Sofie aan het denken en daarom organiseren ze sinds enkele jaren rondleidingen tijdens het aspergeseizoen, goed voor zowat 750 tot 1000 bezoekers per seizoen. Het spreken met mensen van buiten de landbouw geeft hen nieuwe ideeën en inzichten. Dikwijls is het water minder diep dan

ze zelf denken. Kleine aanpassingen aan het bedrijf maken dikwijls een groot verschil voor de burger. Langs de andere kant gunt elke burger de landbouwer wel een eerlijke boterham. Maar hij of zij beseft niet altijd de economische realiteit waarmee een landbouwbedrijf te maken heeft. Landbouw kan perfect een rol spelen in ecosysteemdiensten waar de gemeenschap om vraagt, door minder te focussen op productie en meer op dienstverlening. Om een zo duurzaam mogelijke samenwerking op het terrein mogelijk te maken, is het belangrijk dat het beleid rekening houdt met het inkomen van de landbouwer bij het opleggen van vergroenende maatregelen. Als oplossing voor dit probleem zijn Luc en Sofie nog op zoek naar verdienmodellen waarin aanvullende ecosysteemdiensten een steentje bijdragen

aan de lokale natuur, maar ook aan hun bedrijfsvoering. De ecosysteemdiensten die ze willen toepassen op hun bedrijf moeten daarvoor een win-win-component inhouden, die in balans is met de bedrijfsvoering.

In de praktijk

Omdat daarbij vroege grondbewerkingen vereist zijn, is het enerzijds haast onmogelijk om op aspergepercelen op hetzelfde perceel een bloemenrand aan te leggen. Anderzijds stopt het asperge-seizoen redelijk vroeg; gemiddeld ergens aan het begin van de zomervakantie. De asperges groeien hierna door en bloeien ongeveer zes weken na het stopzetten van de oogst. De bloeiende asperges zijn zeer gegeerd bij diverse insecten – en bijgevolg ook bij imkers – omdat ze bloeien in een periode waarin er weinig ander voedsel beschikbaar is. Om in het project binnen het thema te blijven, is er eerst gekozen voor het aanleggen van bloemenranden. Zo doen ze een geste naar de natuur, door een langere bloeiperiode te voorzien op het bedrijf. De win-win in dit scenario is interessant voor de biodiversiteit en voor het aankleden van het landschap rondom de hoevewinkel, maar op zich genereert dit niet het gewenste effect op de bedrijfsvoering.

Verandering van koers

Daarom werd het voorbije jaar gezocht naar andere ecosysteemdiensten, die meer in balans zijn qua natuurwaarde en bedrijfsvoering. Experimenten met diverse bodembe-dekkers die veel input vragen of niet tot bloei komen wegens de nodige ingrepen in functie van de aspergeteelt zijn achterwege gelaten. In de plaats hiervan is er gefocust op andere kansen, zoals de bodemkwaliteit. Luc zal deze lente 8 ha faunavriendelijke teelten aanleggen als ecosysteemdienst. Dit gebeurt met een heel gevarieerd mengsel: graangewassen (60-90%), brassica (5-10%) en met

een maximale inmenging van diverse bloeiende planten (35%), met name zonnebloem, bernagie, vlas, phacelia, voederwikke en witte of rode klaver. Het mengsel is interessant als ecosysteemdienst voor de lokale fauna, maar scoort ook hoger in de bedrijfsvoering van Luc. De faunavriendelijke teelt gunt de grond één jaar rust en de diepwortelende granen bereiden de grond voor op het inzaaien van de asperges in het volgende jaar. In het huidige GLB is Luc van plan om gebruik te maken van deze ecoregeling als een onderdeel van de voorbereiding op de aspergeteelt. Landbouwers worden vaak gedwongen beslissingen te nemen op basis van een kortetermijnvisie, die op langere termijn nadelig kunnen zijn voor het bedrijf. De financiële tegemoetkoming van de ecoregeling faciliteert echter de mogelijkheid om de bodem een rustperiode te gunnen één jaar voor de langdurige teelt. De wortels van de granen bereiden de diepere laag voor, ten voordele van het volgende gewas. De toepassing van de ecoregeling dient dus beide termijnvisies. Ze zorgt enerzijds voor een robuuste en gezonde bodem en brengt anderzijds een meerwaarde voor de lokale fauna. Op die manier ondersteunt die een langdurig of veeleisend gewas, zonder dat de landbouwer de lasten volledig zelf moet dragen.

Straffe kost

Binnen het project 'Duurzame producten uit het Limburgs landschap' zetten de partners zich ook in voor de landchapsvermarkting via korteketenlandbouw, met een return naar landschap en biodiversiteit. Dit heeft geleid tot de lancering van 'Straffe Kost', samen met onze projectpartners: de Limburgse Regionale Landschappen en proefcentra voor land- en tuinbouw als vervanger van het kwaliteitslabel Kortweg Natuur. Het doel hiervan is niet om in een zee van labels te verdwijnen, maar een verzamelnaam of

merk te zijn voor gezond en lokaal voedsel met een verhaal, waarbij de consument zich bewust is van de extra inzet van de landbouwer. De inzet varieert van het ophangen van nestkastjes voor vleermuizen en uilen in functie van natuurlijke plaagbestrijding (onder meer van de suzukivlieg) tot waterbesparing door percelen slim te irrigeren op basis van sensoren. Straffe Kost beperkt zich niet tot CSA- of biolandbouwers, maar is toegankelijk voor gangbare telers en landbouwers die ecosysteemdiensten willen gebruiken in hun bedrijfsvoering, aanvullend op de conditionaliteit van het GLB.

Door slim in te zetten op niet-productieve investeringen, ecoregelingen en beheerovereenkomsten is het mogelijk een zee van ecosysteemdiensten te creëren op jouw bedrijf en zeker ook een noemenswaardige surplus te genereren bij het vermarkten van jouw producten. Meer informatie vind je op onderstaande websites. ■

 www.boerennatuur.be,
www.straffekost.eu. Vragen kan je sturen naar jerome.rops@boerennatuur.be.

Bloeiende asperges zijn zeer gegeerd bij diverse insecten, omdat ze bloeien in een periode waarin er weinig ander voedsel beschikbaar is.

